

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu / Cyngor Sir
Dyddiad:	23 Ebrill 2019 / 14 Mai 2019
Pwnc:	Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu 2018/19 – Adroddiad y Cadeirydd
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones, Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog A151 01248 752601 MarcJones@ynysmon.gov.uk
Awdur yr Adroddiad:	Marion Pryor, Pennaeth Archwilio a Risg 01248 752611 MarionPryor@ynysmon.gov.uk
Natur yr Adroddiad a Rheswm dros Adrodd: Mae gofyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu adrodd i'r rhai hynny 'sy'n gyfrifol am lywodraethiant' (y Cyngor Sir) asesiad o'i berfformiad ar ei weithgareddau yn ystod y flwyddyn er mwyn arddangos sut mae'r Pwyllgor wedi cyflawni ei gyfrifoldebau.	

1. Cyflwyniad

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn manylu ar weithgareddau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod 2018/19.

2. Argymhelliad

- 2.1. Bod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu'n cymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar gyfer 2018/19 cyn ei gyflwyno i gyfarfod y Cyngor Sir ar 14 Mai 2019.

3. Gwybodaeth Gefndirol

- 3.1. Mae Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu'n un o bwyllgorau statudol y Cyngor. Mae'n elfen allweddol o fframwaith llywodraethu'r Cyngor sy'n darparu adnodd annibynnol a lefel uchel i gefnogi llywodraethu da a rheolaeth ariannol gyhoeddus gadarn.
- 3.2. Mae'r Pwyllgor yn darparu sicrwydd annibynnol i'r rheini sy'n gyfrifol am lywodraethu ynglŷn â digonolrwydd y fframweithiau llywodraethu a rheoli risg, yr amgylchedd reoli fewnol, ac uniondeb y drefn adrodd ariannol. Drwy oruchwylio archwilio mewnol ac allanol a rheoleiddwyr eraill, mae'n gwneud cyfraniad pwysig o ran sicrhau bod trefniadau sicrwydd effeithiol yn eu lle.

4. Llywodraethu

- 4.1. Swyddogaethau craidd pwyllgor archwilio yw bod yn fodlon bod datganiadau sicrwydd yr awdurdod, yn cynnwys y datganiad llywodraeth blynyddol, yn rhoi gwir adlewyrchiad o'r amgylchedd risg ac unrhyw weithredoedd sydd eu hangen er mwyn ei wella ac arddangos sut mae llywodraethiant yn cefnogi cyflawniad o amcanion yr awdurdod.
- 4.2. Derbyniodd y Pwyllgor y Datganiad o Gyfrifon 2017/18 drafft cyn eu hadolygu gan Archwilwyr Allanol yn ei gyfarfod ar 27 Mehefin 2018. Yn ei gyfarfod ar 19 Medi 2018 cymeradwyodd y Pwyllgor y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2017/18 a chyfeiriwyd y ddogfen i sylw Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr, yn unol â'r gofyn statudol.
- 4.3. Mae dogfennau llywodraethu eraill a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:
 - Adroddiad Blynyddol Llywodraethu Gwybodaeth yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth ar gyfer 2017/18, a ddarparodd y Pwyllgor â sicrwydd am effeithlonrwydd trefniadau'r Cyngor o ran Llywodraethu Gwybodaeth.
 - Adroddiad Blynyddol y Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro ar Bryderon, Cwynion a Chwythu Chwiban ar gyfer 2017/18, a ddarparodd y Pwyllgor a sicrwydd rhesymol bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r prosesau angenrheidiol yn unol â'i Bolisi Pryderon a Chwynion a'i Bolisi / Arweiniad Chwythu'r Chwiban.
 - Adroddiad mewn perthynas â Derbyn Polisiâu, a oedd yn nodi'r data o ran cydymffurfiaeth am y flwyddyn gyntaf ers gweithrediad y Porth Polisi, a oedd yn darparu'r Pwyllgor â sicrwydd bod aelodau unigol o staff yn darllen, yn deall ac yn derbyn yn ffurfiol y polisiâu Llywodraethu Gwybodaeth allweddol;
 - Yr Adroddiad Iechyd a Diogelwch Corfforaethol ar gyfer 2017/18, a ddarparodd y Pwyllgor a sicrwydd fod gan y Cyngor drefniadau priodol ar gyfer materion iechyd a diogelwch.

5. Rheoli Risg

- 5.1. Mewn perthynas â rheoli risg, swyddogaethau allweddol pwyllgor archwilio yw ystyried effeithlonrwydd trefniadau rheoli risg yr awdurdod a'r amgylchedd rheoli, adolygu proffil risg y sefydliad a chael sicrwydd bod rheolwyr yn cymryd y camau priodol ar faterion yn ymwneud â risg, yn cynnwys partneriaethau a chydweithrediadau â sefydliadau eraill.
- 5.2. Yn ogystal, mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn cynnwys gofyniad i awdurdodau lleol benodi Pwyllgor â chyfrifoldeb i adolygu ac asesu trefniadau rheoli risg, rheolaeth mewnol a llywodraethiant corfforaethol y Cyngor. Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu hefyd yn nodi'r angen iddo fodloni'r gofynion hyn.

- 5.3. Cymerodd y Pwyllgor sicrwydd gan yswirwyr y Cyngor, Zurich Municipal (ZM), a gynhaliodd Wiriad Iechyd Rheoli Risg yn ystod mis Tachwedd 2018 gan ddod i'r casgliad fod rheoli risg ar lefel 'Reoledig' (lefel 3) yn y Cyngor, o fewn y pum lefel o aeddfedrwydd yn y Model Perfformiad a ddefnyddiwyd. Mae'r Pennaeth Archwilio a Risg wedi datblygu Cynllun Gweithredu er mwyn mynd i'r afael â'r arsylwadau a'r argymhellion a godwyd gan ZM.
- 5.4. Mae'r Pwyllgor wedi parhau i gefnogi datblygiad y fframwaith Rheoli Risg o fewn y Cyngor yn ystod y flwyddyn ac ystyriwyd risgiau corfforaethol y Cyngor ar 19 Medi 2018 a 12 Chwefror 2019.

6. Cyfrifon Ariannol

- 6.1. Mewn perthynas â chyfrifon ariannol, swyddogaeth graidd y Pwyllgor yw i adolygu'r cyfrifon ariannol, barn yr archwilydd allanol a'r adroddiadau i aelodau a monitro gweithredoedd rheolwyr mewn ymateb i'r materion a godwyd gan archwilwyr allanol.
- 6.2. Derbyniodd a nododd y Pwyllgor y Datganiad o Gyfrifon drafft ar gyfer eu harchwilio ar gyfer 2017/18 yn ei gyfarfod ar 27 Mehefin 2018.
- 6.3. Ar 19 Medi 2018, adroddodd y Prif Swyddog Ymgysylltu ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru fod yr Archwilydd Cyffredinol yn bwriadu rhoi barn diamod ar y datganiadau ariannol yn unol â'r amserlen statudol, yn amodol ar gwblhau'r gwaith sy'n weddill yn foddhaol ac ar dderbyn Llythyr Sylwadau'r Cyngor.
- 6.4. O ganlyniad, penderfynodd y Pwyllgor argymhell i'r Cyngor Llawn y dylid derbyn Datganiad Cyfrifon 2017/18.

7. Rheoli Trysorlys

- 7.1. Mae'r pwyllgor archwilio hefyd yn cefnogi'r Cyngor drwy ymgymryd â rôl ehangach oherwydd mae'n adolygu ac yn monitro trefniadau rheoli trysorlys yn unol â Rheoli Trysorlys mewn Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer a Chanllawiau Traws-Sector (CIPFA, 2017).
- 7.2. Yn unol â'i gylch gorchwyl a Chod Ymarfer a Chylch Gorchwyl CIPFA ar gyfer Rheoli Trysorlys mewn Gwasanaethau Cyhoeddus (2011), ystyriodd y Pwyllgor yr Adroddiad Rheoli Trysorlys Blynyddol ar gyfer 2017/18. Cyflwynodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) yr adroddiad i'r Pwyllgor ei ystyried a'i graffu'n unol â'r rheoliadau o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a Chynllun Dirprwyo Rheoli Trysorlys y Cyngor ar gyfer 2017/18 ar 24 Gorffennaf 2018.
- 7.3. Derbyniodd y Pwyllgor adroddiad canol blwyddyn ar Rheoli Trysorlys yn ei gyfarfod ar 4 Rhagfyr 2018 er mwyn monitro datblygiadau a thueddiadau.
- 7.4. Bu'r Pwyllgor yn craffu Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor ar gyfer 2019/20 ar 12 Chwefror 2019. Penderfynodd y Pwyllgor dderbyn y Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys ar gyfer 2019/20 ac argymhell y Datganiad i'r Pwyllgor Gwaith heb unrhyw sylwadau ychwanegol.

- 7.5. Fel rhan o'r broses o graffu ar yr adroddiadau uchod, adolygodd y Pwyllgor lefel y risg y mae'r Cyngor yn agored iddi a'i allu i reoli risg mewn perthynas â'i weithgareddau Rheoli Trysorlys.

8. Archwilio Mewnol

- 8.1. Mewn perthynas â swyddogaethau archwilio mewnol yr Awdurdod, swyddogaeth graidd y Pwyllgor yw goruchwyllo ei annibyniaeth, ei wrthrychedd, perfformiad a phroffesiynoldeb, cefnogi effeithiolrwydd y broses archwilio mewnol a hyrwyddo defnydd effeithiol o archwilio mewnol o fewn y fframwaith sicrwydd.
- 8.2. Mae ganddo hefyd rôl i gefnogi perthnasau effeithiol rhwng archwilio allanol ac archwilio mewnol, asiantaethau archwilio a chyrrff perthnasol eraill a mynd ati'n weithredol i hyrwyddo gwerth y broses archwilio.
- 8.3. Derbyniodd y Pwyllgor Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol 2016/17 gan y cyn Bennaeth Archwilio a Risg yn ei gyfarfod ar 27 Mehefin 2018. Penderfynodd y Pwyllgor dderbyn barn archwilio gyffredinol y Pennaeth Archwilio a Risg mewn perthynas â digonolrwydd ac effeithlonrwydd fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheoli'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018.
- 8.4. Cymeradwyodd y Pwyllgor fân newidiadau i'r Siatr Archwilio mewnol yn ei gyfarfod ar 19 Medi 2018.
- 8.5. Cymeradwyodd y Pwyllgor y Strategaeth Archwilio Mewnol a'r Cynllun Archwilio Blynyddol ar gyfer 2019/20 yn ei gyfarfod ar 12 Chwefror 2019.
- 8.6. Adroddodd y Pennaeth Archwilio a Risg ar ganlyniadau pob aseiniad archwilio i bob un o gyfarfodydd arferol y Pwyllgor fel rhan o'r adroddiad diweddar ar archwilio mewnol. Roedd yr Adroddiadau hefyd yn cynnwys manylion am gynnydd gwasanaethau wrth weithredu gweithredoedd rheolwyr er mwyn mynd i'r afael â 'Materion/Risiau' a godwyd gan Archwilio mewnol a bob chwe mis derbyniodd y Pwyllgor adroddiad manwl at yr holl 'Faterion/Risgiau' 'Coch' ac 'Ambr' a godwyd gan Archwilio Mewnol ac oedd yn parhau i fod angen sylw.

9. Archwilio Allanol

- 9.1. Swyddogaethau craidd pwyllgor archwilio yw ystyried adroddiadau ac argymhellion archwilio mewnol ac asiantaethau archwilio a'u goblygiadau o ran llywodraethiant, rheoli risg neu reolaeth.
- 9.2. Archwiliwr Cyffredinol Cymru yw archwiliwr allanol statudol y Cyngor. Mae rôl yr Archwiliwr Cyffredinol yn cynnwys archwilio sut mae'r Cyngor yn rheoli a gwario arian cyhoeddus, yn cynnwys sut mae'n cyflawni gwerth am arian wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus a pha mor dda mae'r Cyngor yn cynllunio ar gyfer gwella.
- 9.3. Mae Swyddfa Archwilio Cymru, ar ran yr Archwiliwr Cyffredinol, yn ymgymryd â'r Gwaith Perfformiad. Adroddodd yr Arweinydd Perfformiad Archwilio, yn y cyfarfod ar 24 Ebrill 2018, ar y gwaith a wnaed mewn perthynas ag Adroddiad Gwella Blynyddol

2017/18, yn cynnwys crynodeb o adroddiadau lleol, cynnydd a chyhoeddiadau a gynlluniwyd a gwaith presennol Swyddfa Archwilio Cymru a gwaith cenedlaethol ynghyd â gwaith penodol ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn.

- 9.4. Adroddodd Swyddfa Archwilio Cymru yng nghyfarfod 19 Medi 2018 fod y Cyngor yn debygol o gydymffurfio â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (2009) yn ystod 2018/19 mewn perthynas â gwneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus. Cadarnhaodd hefyd nad oedd Estyn nac Arolygiaeth Gofal Cymru wedi cynnal unrhyw adolygiadau yn y Cyngor yn ystod cyfnod yr adroddiad.
- 9.5. Cyflwynodd Swyddfa Archwilio Cymru adroddiadau archwilio allanol ar y Parodrwydd am Wylfa Newydd a'r effaith ar gapasiti corfforaethol i'r cyfarfod ar 27 Mehefin 2018 ac adroddiad ar 'Safbwynt y Defnyddiwr Gwasanaeth – Safon Ansawdd Tai Cymru' i gyfarfod 19 Medi 2018. Adroddodd hefyd i gyfarfod 14 Rhagfyr 2018 ar ganlyniad yr adolygiad o drefniadau craffu'r Cyngor – 'Trosolwg o Sgriwtini – Pa mor Addas i'r Dyfodol?'
- 9.6. Mae Deloitte, ar ran yr Archwiliwr Cyffredinol, yn ymgymryd â gwaith archwilio ariannol. Yn y cyfarfod ar 19 Medi 2018 adroddodd ar ei fwriad i gyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar y datganiadau ariannol ar gyfer 2017/18.
- 9.7. Cyflwynwyd y Llythyr Archwilio Allanol Blynyddol ar gyfer 2017/18, ynghyd â'r rhybudd o ardystiad o gwblhau'r archwiliad o gyfrifon 2017/18 i gyfarfod 12 Chwefror 2019 er gwybodaeth.
- 9.8. Mae'r Pwyllgor wedi derbyn ac ystyried adroddiadau diweddar rheolaidd gan Swyddfa Archwilio Cymru a Deloitte. Mae hon yn agwedd bwysig ar fusnes y Pwyllgor er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn ystyried yr holl adroddiadau allanol, un ai yn y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu neu un o'r Pwyllgorau Sgriwtini, a bod yn y camau priodol yn cael eu cymryd.

10. Gwrthsefyll Twyll a Llygredd

- 10.1. Ym mis Rhagfyr 2018, cyflwynodd y Pennaeth Archwilio a Risg ddau adroddiad i'r Pwyllgor yn ymwneud â thwyll; darparodd y cyntaf sicrwydd fod y Cyngor wedi lleihau i'r eithaf ar ba mor agored ydyw i dwyll o ran teithio am bris rhatach a chafwyd manylion yn yr ail adroddiad am yr ymarfer Menter Twyll Cenedlaethol a gynhaliwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru ar ran Swyddfa'r Cabinet. Roedd yn cynnwys manylion am y gwaith y byddai Archwilio Mewnol yn ei wneud er mwyn dodo o hyd i hawliadau a thrafodion a allai fod yn dwyllodrus neu'n wallus.

11. Amllder Cyfarfodydd

- 11.1. Er mwyn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau yn effeithiol fe ddylai'r Pwyllgor gyfarfod yn rheolaidd – o leiaf bedair gwaith y flwyddyn a chael polisi clir ar yr eitemau hynny y bydd yn eu hystyried yn breifat a'r rhai y bydd yn eu hystyried yn gyhoeddus.
- 11.2. Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor yn ei gwneud yn ofynnol i'r Pwyllgor gyfarfod o leiaf bedair gwaith y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn, cyfarfu'r Pwyllgor yn ffurfiol ar 6

achlysur. Ceir gwybodaeth am aelodaeth y Pwyllgor a phresenoldeb mewn cyfarfodydd yn ystod 2017/18 yn [Atodiad A](#).

- 11.3. Mae cylch gorchwyl y pwyllgor yn ei alluogi i gyfarfod yn breifat ac ar wahân gyda'r archwiliwr allanol a'r Pennaeth Archwilio a Risg os oes angen er nad oedd angen am hynny yn ystod 2018/19.

12. Strwythur ac Aelodaeth

- 12.1. Mae'r Pwyllgor yn annibynnol ar swyddogaethau'r pwyllgor gwaith a sgrwtini ac yn cynnwys aelod annibynnol yn unol â'r ddeddfwriaeth. Mae ganddo hawliau mynediad clir i bwyllgorau/swyddogaethau eraill ac mae'n uniongyrchol atebol i'r Cyngor.
- 12.2. Mae'r Pwyllgor yn cynnwys wyth o aelodau'r Cyngor, gyda chydbwysedd gwleidyddol, a hyd at ddau Aelod Lleyg wedi eu cyfethol a'u penodi gan y Pwyllgor. Dechreuodd y ddau Aelod Lleyg cyfetholedig ym mis Mehefin 2017. Mae Aelodaeth yn wrthrychol, yn annibynnol, yn wybodus a chanddo gymysgedd o arbenigedd.
- 12.3. Mae Aelodau yn gefnogol o egwyddorion llywodraethu da a'u gweithrediad ymarferol er mwyn cyflawni amcanion sefydliadol. Mae gan Aelodau agweddau diduedd ac yn trin archwilywyr, y pwyllgor gwaith a rheolwyr yn deg ac mae ganddynt y gallu i herio'r pwyllgor gwaith a'r uwch reolwyr yn ôl yr angen.
- 12.4. Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 15 Mai 2018, etholwyd y Cynghorydd Peter S Rogers yn Gadeirydd a'r Cynghorydd Robert Llewelyn Jones yn Is-Gadeirydd.
- 12.5. Mae'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 a'r Pennaeth Archwilio a Risg hefyd yn mynychu pob cyfarfod o'r Pwyllgor. Mae'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro, a'r archwilydd allanol a benodwyd, hefyd yn mynychu'n rheolaidd. Mae'r Swyddogion hyn yn gallu cael mynediad i'r Pwyllgor, neu'r Cadeirydd, yn ôl yr angen.

13. Cylch Gorchwyl

- 13.1. Mae arfer dda yn awgrymu y dylai pwyllgorau adolygu eu cylch gorchwyl o bryd i'w gilydd er mwyn sicrhau priodoldeb. Adolygodd a chymeradwyodd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ei cylch gorchwyl ddiwethaf ym mis Chwefror 2015 a rhoddwyd cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Gwaith ym mis Ebrill a'r Cyngor Sir ym Mai 2015.
- 13.2. Cytunodd y Pwyllgor i ohirio'r dasg o adolygu ei gylch gorchwyl tan ar ôl cyhoeddi y canllawiau newydd CIPFA.
- 13.3. Ym mis Mai 2018, fe adolygodd CIPFA ei ganllawiau yn llwyr a'u diweddarau er mwyn cymryd i ystyriaeth y newidiadau deddfwriaethol a datblygiadau proffesiynol sydd wedi effeithio ar y sector cyhoeddus gan gynnwys cyflwyniad y Fframwaith Darparu Llywodraethiant Da Mewn Llywodraeth Leol (CIPFA/Solace 2016). Mae'r canllawiau diwygiedig yn diweddarau swyddogaethau craidd y pwyllgor archwilio mewn perthynas â llywodraethu, rheoli risg, rheolaeth mewnol ac archwilio.

- 13.4. Fe wnaeth CIPFA hefyd ddiweddarau rôl y pwyllgor archwilio mewn perthynas ag atal twyll er mwyn adlewyrchu'r Cod Ymarfer ar reoli'r Risg o Dwyll a Llygredigaeth.
- 13.5. Yn ei gyfarfod ar 19 Medi 2018, fe gadarnhaodd y Pwyllgor ei Gylch Gorchwyl diwygiedig, ac fe wnaeth y Pwyllgor Gwaith ei gadarnhau ar 29 Hydref 2018 a'r Cyngor Sir ei fabwysiadu ar 11 Rhagfyr 2018.

14. Effeithiolrwydd

- 14.1. Mae'r Pwyllgor wedi gweithio yn unol â'i gylch gorchwyl, sy'n cynnwys gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 mewn perthynas â rôl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu o ran monitro rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol yn y Cyngor.
- 14.2. Bydd y Pwyllgor yn cynnal hunan-asesiad manwl yn erbyn Canllawiau Ymarferol newydd CIPFA ar gyfer Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (2018) yn ystod 2019/20.
- 14.3. Mae gweithredoedd a godwyd gan y Pwyllgor a'u datrysiadau wedi'u nodi yn [Atodiad B](#).
- 14.4. Gweler Rhaglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2018/19 yn [Atodiad C](#). Gallai hyn newid yn dilyn hunan-asesiad y Pwyllgor o effeithlonrwydd yn ystod 2019/20.

15. Sylwadau'r Cadeirydd

- 15.1. Hoffai'r Cadeirydd fynegi ei ddiolch i Aelodau'r Pwyllgor am eu presenoldeb a'u cyfraniad i waith y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn.
 - 15.2. Hoffai'r Cadeirydd hefyd fynegi ei ddiolch i'r gweithwyr hynny o fewn y Cyngor sydd wedi mynychu a chyfrannu at gyfarfodydd ac, yn benodol, mae hefyd yn manteisio ar y cyfle hwn i ddiolch i staff y Gwasanaethau Cyllid ac Archwilio Mewnol am eu cymorth parod.
 - 15.3. Mae'r Cadeirydd yn manteisio ar y cyfle hwn i atgoffa'r Cyngor o bwysigrwydd gwaith y Pwyllgor, sydd hyd yn oed yn fwy perthnasol yn y sefyllfa economaidd bresennol o ran sicrhau bod y Cyngor yn cael ei redeg mewn modd effeithiol a bod gwerth am arian yn cael ei sicrhau.
- 15.4.** Mae'r Pwyllgor wedi ymrwymo i barhau i weithio gyda staff y Cyngor er mwyn cefnogi gwelliannau parhaus yng ngweithrediadau'r Cyngor yn 2019/20.

**CYNGHORYDD PETER S ROGERS
CADEIRYDD Y PWYLLGOR ARCHWILIO A LLYWODRAETHU
23 EBRILL 2019**

Atodiad A – Amllder Cyfarfodydd a Phresenoldeb

Aelodau	Cyfarfodydd						Nifer y Cyfarfodydd a fynychwyd
	24/04/18	27/06/18	24/07/18	19/09/18	04/12/18	12/02/19	
Cyng Peter S Rogers (Cadeirydd)	Presennol	Presennol	Ymddiheuriadau	Presennol	Presennol	Presennol	5 / 6
Cyng Robert Ll. Jones (Is-gadeirydd)	Ymddiheuriadau	Presennol	Ymddiheuriadau	Presennol	Presennol	Presennol	4 / 6
Cyng John Griffith (cyn ddeilydd portffolio Cyllid)	Ymddiheuriadau (Deilydd Portffolio)	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	5 / 6
Cyng Richard Griffiths	Presennol	Presennol	Ymddiheuriadau	Ymddiheuriadau	Ymddiheuriadau	Presennol	2 / 6
Cyng Gwilym O. Jones	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Ymddiheuriadau	Presennol	5 / 6
Cyng Dylan Rees	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	6 / 6
Cyng Alun Roberts	Presennol	Ymddiheuriadau		Presennol	Presennol	Presennol	4 / 6
Cyng Margaret M. Roberts	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Ymddiheuriadau	5 / 6
Cyng Robin Williams (deilydd portffolio Cyllid presennol)	Presennol	Ymddiheuriadau (Deilydd Portffolio)	Presennol (Deilydd Portffolio)	Presennol (Deilydd Portffolio)	Ymddiheuriadau (Deilydd Portffolio)	Ymddiheuriadau (Deilydd Portffolio)	3 / 6
Mr Dilwyn Evans (Aelod Lleyg)	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	Presennol	6 / 6
Mr Jonathan Mendoza (Aelod Lleyg)	Presennol	Presennol	Presennol	Ymddiheuriadau	Presennol	Presennol	5 / 6
Cyfanswm ar gyfer y Pwyllgor¹	8	8	5	8	8	9	

¹ Yn unol â Chylch Gorchwyl y Pwyllgor, bydd y Pwyllgor yn cynnwys wyth aelod etholedig a dau aelod lleyg. Bydd cydbwysedd gwleidyddol o aelodau etholedig ac ni fyddant yn aelodau o'r Pwyllgor Gwaith ond mae angen i'r deilydd Portffolio Cyllid, cyn belled â bo hynny'n bosibl, fynychu pob cyfarfod o'r Pwyllgor.

Atodiad B – Cynnydd mewn perthynas â'r Camau Gweithredu a godwyd gan y Pwyllgor yn 2018/19

Dyddiad Cyfarfod pan godwyd	Cyf. yn y cofnodion	Mater a Godwyd	Camau Gweithredu sydd eu hangen	Cyfrifoldeb am Weithredu	Dyddiad Cwblhau	Statws Cyfredol	Statws RAG
27/06/18	3	Datganiad Cyfrifon 2017/18 a Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2017/18	Darparu'r Pwyllgor â gwybodaeth ar sut mae ffigyrau alldro'r Gyllideb ym mharagraff 3.4.1 o'r adroddiad naratif yn cael eu cysoni i'r datganiadau ariannol.	Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifo	Ar unwaith	Rhoes y Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifo y wybodaeth i'r Aelod Lleyg yn dilyn y cyfarfod.	
19/09/18	5	Adroddiad Blynyddol:	Cymeradwyo'r prif negeseuon o'r Tabl gwersi a Ddysgwyd yn Atodiad 1 o'r adroddiad, sef - Bod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn atgoffa'r holl Benaethiaid Gwasanaeth bod yn rhaid dilyn y Siatr Gofal Cwsmer bob amser wrth ddelio â'r cyhoedd ac i sicrhau hyfforddiant rheolaidd a hyfforddiant gloywi yn ôl yr angen.	Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor_ / Swyddog Monitro	Ar unwaith	Cwblhawyd.	

Dyddiad Cyfarfod pan godwyd	Cyf. yn y cofnodion	Mater a Godwyd	Camau Gweithredu sydd eu hangen	Cyfrifoldeb am Weithredu	Dyddiad Cwblhau	Statws Cyfredol	Statws RAG
			O hyn allan, bod system gorfforaethol newydd i gael ei gweithredu lle bydd angen i wasanaethau gwblhau log gwersi a ddysgwyd ffurfiol ar ddiwedd proses gwynion ar gyfer unrhyw gwynion sy'n cael eu derbyn neu'n cael eu derbyn yn rhannol.				
19/09/18	10	Archwilio Allanol: Safbwynt y Defnyddiwr Gwasanaeth – Safon Ansawdd Tai Cymru – CSYM	Y Gwasanaeth Tai i gynnal adolygiad ôl-weithredol o ddiddymiad y gwasanaeth warden yn ei gynlluniau tai gwarchod.	Pennaeth Gwasanaethau Tai	Heb ei nodi	Disgwyl am ddiweddariad	

Dyddiad Cyfarfod pan godwyd	Cyf. yn y cofnodion	Mater a Godwyd	Camau Gweithredu sydd eu hangen	Cyfrifoldeb am Weithredu	Dyddiad Cwblhau	Statws Cyfredol	Statws RAG
04/12/18	4	Diweddariad ar Gynnydd Archwilio mewnol	<p>Pennaeth Archwilio a Risg i ddarparu'r Pwyllgor â'r canlynol –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data ar ddefnydd yn y gorffennol ac ar hyn o bryd o ran teithio am bris rhatach • Data meincnodi mewn perthynas â chasglu incwm am brydau ysgol 	Pennaeth Archwilio a Risg	Pwyllgor Nesaf	Cwblhawyd. Darparodd y Pennaeth Archwilio a Risg y wybodaeth i gyfarfod Chwefror 2019 y Pwyllgor.	
04/12/18	8	Blaen Raglen Waith	Penderfynwyd nodi a derbyn y Blaen Raglen waith yn amodol ar gynnwys y Llythyr Archwilio am 2017/18 fel eitem ar gyfer cyfarfod Chwefror 2019 o'r Pwyllgor.	Pennaeth Archwilio a Risg i ddiweddarau'r Flaen Raglen Waith yn ôl yr angen.	Ar unwaith	Cwblhawyd	

Dyddiad Cyfarfod pan godwyd	Cyf. yn y cofnodion	Mater a Godwyd	Camau Gweithredu sydd eu hangen	Cyfrifoldeb am Weithredu	Dyddiad Cwblhau	Statws Cyfredol	Statws RAG
12/02/19	2	Rheoli dyledion ysgolion.	Pennaeth Archwilio a Risg i holi Cynghorau yng Nghymru lle mae lefel y dyledion prydau ysgol yn isel a pha arferion sydd ganddynt yn eu lle er mwyn rheoli dyledion prydau ysgol.	Pennaeth Archwilio a Risg	Ar unwaith	Gwybodaeth wedi'i chael gan Gyngor Caerdydd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ac wedi'i rhannu â'r Gwasanaeth Dysgu.	
12/02/19	3	Adroddiad lechyd a Diogelwch Corfforaethol 2017/18	Gofynnwyd i'r Swyddog lechyd a Diogelwch Corfforaethol gadarnhau'r canlynol – Os oes unrhyw reswm penodol am y cynnydd yn nifer yr ymosodiadau corfforol ac a yw'r cynnydd yn adlewyrchu tueddiad cynyddol. Y gwahaniaeth rhwng dau gategori o "Drais Corfforol gan Unigolyn" yn y Tabl mathau o ddigwyddiadau ar dudalen 6 yr adroddiad.	Ymgynghorydd lechyd a Diogelwch Corfforaethol	Ar unwaith	Mae'r Ymgynghorydd lechyd a Diogelwch yn adrodd yn ôl i gyfarfod Ebrill 2019 o'r Pwyllgor.	

Atodiad C – Blaen Raglen Waith 2019/20

Dyddiad	Cyfrifon	Archwilio Mewnol	Archwilio Allanol	Rheoli Trysorlys	Rheoli Risg	Llywodraethu	Arall
Ebrill 2019		Adroddiad Diweddarau Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol 2018/19	Cynllun Blynyddol 2019 Adroddiad Cynnydd				Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor – Adroddiad y Cadeirydd
Gorff 2019	Datganiad Cyfrifon a Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2018/19	Adroddiad Diweddarau	Adroddiad Cynnydd	Adroddiad Rheoli Trysorlys Blynyddol 2018/19	Adolygiad Blynyddol o'r Strategaeth Rheoli Risg	Adroddiad Yswiriant Blynyddol 2018/19	
Medi 2019	Argymell ar gyfer cymeradwyaeth y Cyngor, y Datganiad Cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol	Adroddiad Diweddarau 'Materion/Risgiau' Archwilio Mewnol sy'n weddill Adolygiad o'r Siartr Archwilio mewnol	Adroddiad ar Gyfrifon i'r rhai hynny sydd â chyfrifoldeb am Lywodraethiant (ISA 260)		Adolygiad o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol	Cynnydd a wnaed o ran Adroddiadau Rheoleiddio Allanol Adroddiad Iechyd a Diogelwch Corfforaethol Blynyddol 2018/19	Adolygiad Blynyddol o Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu

Dyddiad	Cyfrifon	Archwilio Mewnol	Archwilio Allanol	Rheoli Trysorlys	Rheoli Risg	Llywodraethu	Arall
						Adroddiad Craffu Diogelwch TGCh blynyddol 2018/19	
Rhagfyr 2019		Adroddiad Diweddarau	Adroddiad Cynnydd	Craffu ar Adroddiad Canol Blwyddyn Gweithgareddau Rheoli Trysorlys yn 2019/20			Adroddiad Blynyddol ar Dwyll a Llygredd Adolygiad Blynyddol o Effeithiolrwydd y Pwyllgor Archwilio
Chwefror 2020		Strategaeth Archwilio Mewnol 2020/21 ar gyfer ei gymeradwyo Adroddiad diweddarau ar 'Faterion/Risgiau' Archwilio mewnol sy'n weddill.	Adroddiad Cynnydd	Strategaeth Rheoli Trysorlys 2020/21 yn cynnwys Dangosyddion Darbodus	Cofrestr Risg Gorfforaethol	Cynnydd a wnaed ar Adroddiadau Rheoleiddio Allanol	